

10 anys d'independència virtual de Catalunya

Jordi Puigneró i Ferrer

*E*l 16 de setembre de 2005 és una data que hauria de figurar en els llibres d'història de Catalunya. Ara fa gairebé deu anys, i després de molts mesos de negociacions, l'ICANN (l'autoritat mundial d'internet) va aprovar el domini .cat, el primer domini de tot el món que representava una comunitat lingüística i cultural. Tal com succeeix ara amb el denominat procés, l'Estat espanyol, la premsa de Madrid i diverses associacions espanyolistes van posar-hi tants pals a les rodes com van poder i asseguraven que Catalunya mai no tindria un domini a internet perquè anava contra el progrés natural del món. Fins i tot van amenaçar de boicotejar aquelles empreses que pretenguessin adoptar aquest domini. Han passat deu anys i el .cat ha fet possible que els catalans existim virtualment amb normalitat i que cap de les profecies que es llançaven des de les Espanyes s'hagi complert. Prenguem-ne nota.

Deia l'escriptor argentí Jorge Luis Borges que les coses passen ara i les entenem molt després. Doncs bé, igual com ha passat en altres moments de la història, avui aquesta frase és, un cop més, transcendent i rabiosament pertinent. Internet està provocant una de les revolucions socials, econòmiques i

culturals més importants de la història de la humanitat. I segurament encara no en som conscients del tot. Però està passant.

No fa ni vint anys pràcticament cap de nosaltres havia sentit a parlar de la paraula internet i en aquell moment era impossible predir que avui, l'any 2015, 3.000 milions de persones estarien connectades les 24 hores del dia els 365 dies de l'any a internet, a través d'uns dispositius anomenats smartphones, i que 7.000 milions de màquines i dispositius també. I menys encara que l'any 2020 hi podria arribar a haver més de 50.000 milions d'aparells connectats. I tot això ha passat en menys de 30 anys! Si ho analitzem amb perspectiva històrica, és una autèntica obscenitat.

Aquesta nova revolució, si en una cosa es diferencia de les altres, és per la seva velocitat i per la seva capacitat d'afectar transversalment tots els àmbits de la societat. Estem vivim una migració accelerada des de la societat física a la societat digital.

Si la màquina de vapor va ser l'origen de la primera Revolució Industrial al final del segle XVIII i l'electricitat la impulsora de la segona al final del segle XIX, avui podem afirmar que les TIC seran la base sobre la qual s'edificarà la tercera Revolució Industrial. Una revolució del segle XXI que generarà una nova economia de les dades i on les comunicacions electròniques seran les infraestructures estratègiques.

En aquesta nova era digital hem vist néixer la internet de la informació (el web); hem vist créixer la internet de les persones (les xarxes socials); i actualment les tecnologies del mòbil l'estan fent accessible a tothom, en qualsevol moment i a tot arreu, i la converteixen en la internet de les coses. La següent evolució que veurem serà la internet intel·ligent.

Internet, en definitiva, serà tan omnipresent que estarà a tot arreu —a la roba, als vehicles, a les cases— i això farà que hi estiguem permanentment connectats sense pensar-hi, sense ni adonar-nos-en. Estem davant les portes d'un nova societat. Avui el país més poblat del món encara és la Xina, i el segon l'Índia... però el tercer ja és Facebook, el quart Tèncent i el cinquè WhatsApp. Aquestes noves formes d'organització social, aquestes noves comunitats virtuals, no paren de créixer i estan demostrant que existir a internet (personalment i nacionalment parlant) ja és tan important com fer-ho a la vida real. I res d'això no ens és aliè, perquè ja està passant. Cada cop més,

arreu, ens servim d'iniciatives i projectes que adopten la tecnologia digital com a forma més eficient de donar resposta a les nostra vida pública i privada. I ja no estem parlant de reservar taula en un restaurant a través del mòbil, operar electrònicament amb el banc o comprar bitllets d'avió a la xarxa; la llista d'exemples és tan gran com la variabilitat de necessitats i utilitats que tots i cadascun de nosaltres tenim en el nostre dia a dia. I, naturalment, tota aquesta tecnologia també és ja una eina al servei de les necessitats de les nostres ciutats i dels nostres entorns públics. En definitiva, de les necessitats de la nostra societat i del nostre país. Una societat i un país que serà digital o no serà.

És per això que l'aprovació del .cat ara fa deu anys va ser tan important. Va ser, de fet, l'embrió de la nostra futura existència lingüística i cultural, i, per tant, nacional.

Les dades sobre la vitalitat de la llengua catalana, al nostre país i arreu del món, parlen per si mateixes. Més de deu milions de persones parlen català, i la nostra és la novena llengua de la Unió Europea, amb més parlants que el suec, el danès, el finès o el grec. Actualment, 155 universitats d'arreu del món l'ensenyen i es publiquen més de 400 diaris i revistes impreses i digitals en català.

Totes aquestes dades que, vistes així, impressionen, són el reflex històric de la tenacitat i del treball decidit i continu de la nostra gent i de les nostres institucions, amb la Generalitat de Catalunya al capdavant.

Avui dia, però, hi ha un àmbit d'una importància fonamental pel que fa a l'espai comunicatiu i d'interacció lingüística que ho engloba pràcticament tot i que cal monitoritzar ineludiblement si volem conèixer de primera mà la vitalitat i la fortalesa de la nostra llengua.

Aquest àmbit, aquest espai, com no pot ser d'altra manera, és la xarxa de xarxes: internet. I aquí els nostres resultats són encara desiguals si es consideren totes les tipologies, formes de creació de continguts, interfícies, plataformes tecnològiques i altres indicadors que cal tenir en compte. Però una cosa és clara en aquest punt: la nostra llengua ocupa un lloc a internet relatiu molt superior —lloc 8è— al que li correspondria pel seu nombre de parlants al món —lloc 75è.

En aquest sentit, la Generalitat de Catalunya ha elaborat un informe en què especifica les “10 raons perquè els productes digitals parlin català”,

adreçat a les empreses del món digital. En aquest document, proposa deu arguments sòlids pels quals el català pot esdevenir una oportunitat de negoci i incrementar el potencial de captació de clients, no tan sols del sector més especialitzat de l'àmbit digital, sinó també de la resta de sectors de producció de béns i serveis.

El primer dels arguments és que al món hi ha més de 10 milions de persones que parlen català —és la novena llengua de la Unió Europea—, i, per tant, existeix un mercat de 10 milions de clients potencials dels productes digitals en català.

En segon lloc, l'informe recorda que el català és la vuitena llengua del món en penetració a internet, i que està per davant del francès, l'italià, l'alemany i el castellà (l'índex de penetració és el nombre d'usuaris de la xarxa dividit per la població total del país).

En tercer terme, resulta que el català és una de les llengües del món amb més continguts a internet. De les 6.900 llengües del món, el català és la 19a en nombre de pàgines per parlant.

En quart i cinquè lloc: els webs més visitats a Catalunya són en català; i dels 10 webs més visitats al món, 6 tenen versió en català, i el català ocupa la 17a posició en nombre d'articles —i la primera en nombre d'articles de qualitat— a la Viquipèdia.

El sisè argument té a veure amb les xarxes socials: el català és la 19a llengua més usada a Twitter i la 8a llengua més utilitzada als blogs.

En setè lloc, l'informe posa l'èmfasi en el fet que la nostra llengua disposa de domini propi a internet: el domini .cat és el primer domini del món que representa una llengua i una cultura, i el nombre de registres no para de créixer. El 2014 va ser precisament l'any amb més dominis .cat donats d'alta de la història. En total, durant l'any passat es van donar d'alta 23.534 nous dominis.cat, una xifra que supera fins i tot la del 2005-2006, l'any en què es va posar en marxa el domini i que va comptar amb un total de 19.856 nous .cat. En termes globals, l'any passat el domini .cat va créixer un 17% respecte el 2013 i es va situar en 83.300 dominis actius, un fet que corrobora la importància de la implicació de tots —administracions públiques, però també empreses i entitats privades i els mateixos usuaris— en la lluita per augmentar la presència del català en el món digital i, en definitiva, per

defensar i promoure així la nostra llengua en una societat de la informació, digital i més connectada que mai.

Com a vuitè argument, l'informe situa el català com a llengua d'oportunitat en aquest món digital, atès que la nostra llengua es troba entre les primeres llengües d'Europa en traducció automàtica, i se situa al nivell de llengües com l'alemany, el neerlandès, l'hongarès i l'italià.

I, finalment, els dos darrers arguments es fixen en el fet que les corporacions digitals més importants del món, com ara Google, Microsoft i Apple, aposten pel català per atraure usuaris, i que els principals sistemes operatius informàtics tenen versió en català (Windows, iOS, Android, OS X, Lion i Blackberry).

Així, doncs, el món digital és un territori de grans oportunitats per al català, com ho demostra el bon posicionament de la llengua a internet, en el món de les xarxes socials, els blogs o la Viquipèdia. Però el català té encara molts fronts oberts; hem d'entomar el repte d'incrementar l'oferta i el consum de productes digitals en correspondència amb les dimensions demogràfiques de la nostra llengua. I, per fer-ho, hem de menester tota mena d'eines: socials, culturals, polítiques i econòmiques.

Per exemple, hem d'aprofitar les oportunitats que ens brinden esdeveniments com el Mobile World Congress, la capitalitat mundial del mòbil, l'Smart City World Expo, i altres esdeveniments tecnològics per posicionar Catalunya com un territori de referència en aquesta nova economia de les dades i les tecnologies intel·ligents. Això prestigia el nostre país i de retruc la nostra llengua, les nostres empreses i els nostres productes —fets a Catalunya—. Un exemple d'això es que Catalunya ja és avui una potència europea en creació d'aplicacions mòbils i de videojocs.

Per tot plegat, ja fa anys que, a petita escala, diferents administracions, ens locals, ajuntaments i el mateix Govern de Catalunya, han anat implementant projectes —sovint incipients proves pilot— d'allò que anomenem tecnologies smart, tecnologies intel·ligents, tecnologies de smart cities; és a dir, la confluència entre les infinites possibilitats de la tecnologia digital i la provisió de serveis i solucions als problemes, els reptes i les visions dels nostres entorns urbans i dels ciutadans. Però no tots els reptes es poden resoldre només en clau urbana: hi ha reptes com la mobilitat interurbana, el turisme,

l'educació, la fiscalitat, i/o la sanitat que s'han de resoldre a una escala superior. I aquesta és la raó de l'acabada d'aprovar estratègia smartCAT del Govern de Catalunya. Una estratègia de país totalment alineada amb l'Agenda Digital Europea 2020 i que pretén posicionar Catalunya com un territori intel·ligent de referència internacional, per impulsar el creixement econòmic i promoure una societat més sostenible i integradora.

En uns moments en què hem de saber treure el màxim rendiment de la nostra capacitat per aportar riquesa i qualitat de vida al nostre país, des del Govern no volem que a Catalunya acabem essent només purs consumidors de solucions tecnològiques que ens vindran sí o sí dels Estats Units i d'Àsia. Volem ser també, i sobretot, productors d'aquestes solucions. Volem, per tant, que Catalunya esdevingui un territori que generi ocupació en la nova economia digital que ens garanteixi un futur Estat del Benestar. Perquè la nova societat de la informació (digital i més connectada que mai) situa el ciutadà al centre d'aquesta nova governança intel·ligent, amb una ciutadania que vol participar i decidir quina ciutat, territori i país vol.

El català ha estat el sistema operatiu de la nostra cultura mil·lenària. Però en el segle XXI els sistemes operatius tancats i desconnectats no tenen futur. El .cat ens ha permès existir en aquest nou món digital que tot just comença. L'ús i les capacitats d'aquesta futura internet intel·ligent ens obliguen ara a adaptar-nos i fins i tot a anticipar-nos a aquests canvis. Perquè qui sobreviu —com demostra l'evolució— no és el més fort, sinó aquell que millor s'adapta.